

Bevezetés

Ki szeretne jó napokat látni?

Ki ne szeretne jó napokat látni?!

Nos, mi mindnyájan jobbat szeretnénk. Nyolcadik hete élünk jobbra otthonainkba zárva, és most már az ilyen introvertált emberek, mint én is kezdik hiányolni a kijárást, a kapcsolatokat, a barátokat.

Szeretnénk örülni az életnek és jó napokat látni, ahogy Péter apostol idézi Dávid királyt a 34. zsoltárból. Mert megpróbáltatásban élünk, Isten megpróbálja a népeket és nemzeteket. Olyan ez, mint a prés; szorít, és egyre jobban meglátjuk, mi jön ki belőlünk... Amikor egy gyümölcsöt présbe teszünk, kicsordul a leve. Lehet, hogy a gyümölcs kívülről egészséges, de hogy milyen is valójában, akkor derül ki, amikor megkóstoljuk, milyen is a lé, a nektár, amit kinyerünk belőle... Savanyú, keserű... Édes, jó illatú? Nos, hasonlóan van most emberek sokmilliója szerte a világon. Össze vagyunk szorítva, préselve, sokan fizikailag, mások inkább lélektanilag élik ezt meg, vagy éppen gazdaságilag-anyagilag. És sok-sok minden "ömölhet ki" belőlünk. A megpróbáltatás, mint Péter címzettjei életében is, fényt derít arra, mi az, ami életünk legmélyén van. Ezért a megpróbáltatás nemcsak rossz, hanem lehetőség, ajándék is, legalábbis azoknak, akik szeretik a valóságot - önmagukkal kapcsolatban is. Alkalom a növekedésre, a nemesedésre, a változásra. De fenyegetést is hordoz: széthullik, ami kívülről egészsznek tűnt...

Ki szeretne örülni az életnek és jó napokat látni? Nos, mondja Péter, akkor legyetek áldássá: *„mondjatok áldást, hiszen arra hívatatok el, hogy áldást örököljeteek.”*

Hogyan születik ez meg a nehéz helyzetben?

1. A kérdés: hogyan élünk a nehézség idején?
2. A válasz: krisztusi erényeket kövessetek
3. A kulcs: mert áldást örököltünk

A kérdés: hogyan élünk?

A levél olvasói keresztényként, Jézus követőiként élnek egy pogány társadalomban. Korábban még felmenőik és ők is ugyanúgy éltek, és ugyanazt hitték, mint a szomszédaik. De hallották az evangéliumot, megtértek Jézushoz, megízlelték, hogy az Úr jó (34 zsoltár - 1Pét 2,3), újjászülettek Jézussal örök reménységre, közösségbe formálódtak... Mennyi jó dolog! Csakhogy elszakadni a régitől, és radikálisan új emberként megjelenni a rokonok, barátok, kollégák, szomszédok előtt... nos, tudjuk, milyen ilyenkor az emberek nyelve. Kapnak hideget-meleget, szitkot, megvetést, gyalázatot, és a későbbi, nagy keresztényüldözések előszeleként talán fizikai atrocitások is érik őket. Hogyan reagáljanak? Mit kezdjenek mindezzel? A mérleg egyik serpenyőjében a sok jó, az Úr jóságának megtapasztalása és megízlése, a másokban pedig az egyre több rossz, a szomszédok megvetésének, szidalmazásának, a hátratételnek a megkóstolása. Nyilván erősen vetődik fel a kérdés, hogyan élünk megpróbáltatások, az ellenségesség idején.

Péter apostol, aki pásztori figyelemmel fordul a szétszórtságban élő kis-ázsiai keresztény közösségek felé, a 34. zsoltárt használja, hogy bátorítsa és erősítse őket... Péter előtt körülbelül 1000 évvel Izrael nagy királya, Dávid volt az, akinek nevéhez kapcsolódik számos imádság, amit a Zsoltárok könyvében találunk. Ez volt a zsidóság, Jézus, majd Jézus követői imádságos könyve. Természetes, hogy Péter apostol is innen merít.

Hogyan szólhat meg itt Dávid zsoltára? Hogyan láthatnának jó napokat, hogyan örülhetnének az életnek?

Dávid áldja az Urat, aki megszabadította őt ellenségétől. A helyzet annyira kétségbeejtő volt, a félelem annyira úrrá lett rajta, hogy eszelősnek tetette magát. Ez talán megmosolyogtató, vagy a valóságtól elrugaszkodottnak tűnik, de ha közelebb lépünk hozzá, megrendítő. Dávid úzött vadként menekül, mert Saul, Izrael királya hajtóvadászatot rendez ellene, akiről tudja, hogy hamarosan a helyébe fog lépni. Így kerül Dávid Gátba, ahol szeretne inkognitóban maradni, hiszen ha felismerik, el is árulhatják. Amikor ennek veszélye közel jön, Dávid megretten: *"Félkegyelműnek tettette hát magát előttük, és amikor köztük volt, úgy viselkedett, mint egy eszelős: firkálgatott az ajtószárnyakra, nyálát pedig a szakállára csurgatta."* (1Sám 21,4) Minden méltóságának feladása kétségbeesésében. Ebben az időben születik a zsoltár, abból a tapasztalatból, hogy Isten megmentette.

A szabadításért hálaadó imádság ez, amely megerősíti, hogy Isten meghallgatja, amikor övéi a megpróbáltatásban hozzá kiáltanak; Isten eljön, és kimenekíti őket. Majd a zsoltár rátér arra, hogyan élhetünk ebben a szabadulásban úgy, hogy örüljünk az életnek és jó napokat lássunk.

Vigyázz, hogy nyelved ne szóljon rosszat, és ajkad ne beszéljen csalárdságot! Hagyj fel a rosszal, és cselekedj jót, törekedj békességre, és kövesd azt! Az ÚR szeme látja az igazakat, füle meghallja kiáltásukat. Az ÚR a gonosztevők ellen fordul, emléküket is kiirtja a földről. Akik az ÚRhoz kiáltanak, azokat meghallgatja, és kimenti őket minden bajból. Közel van az ÚR a megtört szívűekhez, és a sebzett lelkűeket megsegíti. Sok baj éri az igazat, de valamennyiből kimenti az ÚR. Megőrzi minden csontját, egy sem törik el közülük. Halálos veszedelem éri utol a bűnöst, megbűnhődnek, akik gyűlölik az igazat. Az ÚR megváltja szolgálai életét, és nem kell bűnhődnie senkinek, aki hozzá menekül.

Világos, Péter miért ezt állítja a beszorítottságban, a szomszédaiktól való félelmek közt élő keresztények elé. Egyrészt felmutatja, ami a tapasztalatuk is, hogy Isten szabadító Isten. Mindannyian átérték, hogy Isten a korábbi, sok szempontból hiábavaló, életüket mindenféle irányra rángató vágyakból, addikciókból megszabadította őket. Ugyanígy várhatják, hogy Isten kimenti őket a jelen küzdelmeiben is. Másrészt viszont Péter, a zsoltár alapján, egy nem népszerű és nem magától értetődő útra hívja őket. Ne gyalázzátok az ellenségeiteket, hanem áldjátok őket. Ne akarjatok erővel győzni a helyzet felett, engedjétek, hogy az Úr győzzön értetek. Legyetek áldássá!

Ha az a kérdés, hogyan éljünk, hogy jobb napokat lássunk, Péter válasza: legyetek áldássá. Ne azt nézzétek, hogyan tudjátok magatokat biztosítani a bizonytalan jövőre. Ne azon küzdjétek, hogy amikor hozzátok közel lévőkből ellenségesség, keserűség árad ki, hogyan támadjatok vissza, vagy hogyan védjétek meg magatokat. Amikor megrettentek, hogy miből fogtok élni, ne az legyen az első, hogyan mentitek meg magatokat. Nem; Péter annyit mond, legyetek áldássá, mert arra hívatotok el, hogy áldást örököljétek. Hogyan?

A válasz: krisztusi erények

A levél jelen szakaszában Pál summázza, amit korábban eléjük tárt: *"Végül pedig legyetek mindnyájan egyetértők, együttérzők, testvérszeretők, könyörületesek, alázatosak."*

Amikor erre az öt kifejezésre tekintünk, hadd vezessem be a ma ritkán használt "erény" fogalmát. Az "erény" kicsit ódivatúnak hangzik, és a ma emberében inkább valamiféle merev vallásoskodás, vagy vallási elvárás, esetleg konzervatív (maradi) nevelés kötődik hozzá. De meggyőződésem, hogy akkor ragadjuk meg az ige lényegét, ha az "erény" kategóriában figyelünk erre az öt jellemzőre, ami az örömteli és jó élethez vezet.

Erény: "jó készség, mely az embert és tetteit jóvá teszi." <http://lexikon.katolikus.hu/E/er%C3%A9ny.html> Készségről van szó, ami mélyebben ül, mint a cselekedeteink. Egy másik definíció: "ami képessé tesz bennünket kimagasló cselekedetekre, kitartóan és különösebb erőfeszítés nélkül." (MPC, On Hope, saját jegyzet). Egy példa legyen a reménység, mint erény. Gondolj valakire, aki mély krisztusi reménységet tanúsít szinte mindig, amikor találkozol vele. Nem összeszedi magát, hogy most mire is hív a krisztusi reménység, hogyan is élhetném ezt meg, hanem egyfajta természetességgel fakad belőle. "Begyakorolta már", hosszú évek alatt egyre inkább az övé lett. Éli a reménységet.

Legyetek ... egyetértők

Egyetértés - a szó jelentése: egyféle gondolkodás. Nehéz, hiszen a sokféle módon történő gondolkodás érték. Egyrészt, mert nem erőltethetjük másra a saját gondolkodásunk, mondjuk szinte dogmaként; másrészt, mert a többféle gondolkodásból gazdagság fakad. A bibliai szöveg összefüggésében azonban az "egyféle gondolkodás" inkább az egységről szól. Például gondolhatunk egy házaspárra, akik egy konkrét dologban kétfelé húznak. Mindketten meg vannak győződve a maguk elképzelésének az igazságáról. Egyre nagyobb a szakadék, egyre elkeseredettebb a harc. Ilyen (és hasonló) helyzetekben érkezik az apostol intése: legyetek egyetértők. Ez nem hoz azonnali megoldást, de figyelmeztet: valami nem jó irányba megy. Keresnünk kell az egyetértést, az "ugyanazt gondolat", valamilyen módon. Egy házasság, egy családi közösség, egy munkahelyi közösség, egy gyülekezeti közösség nem mehet szét.

Az "egyetértő" mint erény tehát nem vélemény-feladás, hanem annak a készsége, az az érettség, hogy törekszünk erre az egységre. Zsigeri hozzáállás a dolgokhoz: felismerem, ha nincs egyetértés, és ekkor elindulok az egység munkálásán. Harmóniára, egységre törekszem, és ezért újra tudom gondolni a magam elképzelését, sőt, el is tudom engedni. Alá tudom rendelni magam a másoknak is, ha kell, az egység érdekében. Ez pedig nem más, mint Jézus Krisztus értelmének, lelkületének, szeretetének felöltése.

Ha örülni szeretnétek az életnek és szeretnétek jó napokat látni, legyetek egyetértők.

Legyetek együttérzők

Az "együttérző" túl az erény másol gyökeredzik az emberben: az érzelem szintjén. Együtt-érzés, együtt-szenvedés. Pál a római levélben így fogalmazza ezt meg: "örüljétek az örülőkkel, sírjatok a sírókkal." (Róm 12.15)

Az együttérzés ellentéte a közömbösség. Amikor annyira el vagyok foglalva magammal, hogy képtelen vagyok belépni a másik helyzetébe: örömébe vagy bánatába. Az eszemmel tudom, akár, hogy kellene, de nem tudom közel engednem magamhoz a másik ember baját. Máskor akár meg is indoklom ezt: kívül kell maradnom, mert különben elsüllyedek. "Nem vehetem magamra még mások terheit is." - Végül, van talán egy még fájdalmasabb valósága ennek: amikor örülök (pl. csak egy finom elégedettség vagy önigazság formájában), amikor más sír; és sírok (talán csak enyhe vigasztalanság formájában), amikor más örül. Ilyenkor azt láthatom, hogy Krisztus szeretete helyett milyen más erők munkálnak bennem...

Ha örülni szeretnétek az életnek és szeretnétek jó napokat látni, legyetek együttérzők

Legyetek testvérszeretők

A kifejezés az Újszövetségben a Krisztusban testvéreinkre vonatkozik. Nem egyfajta haverság ez, hogy "jól megértjük egymást", különösen nem egy olyan fajta haverság, ami lenézi a kívülállót. Ez gyakran fenyegeti a közösségeket: az tart össze, hogy különbek vagyunk, mint azok, akik semmit nem tudnak arról, ami nekünk fontos. És ez bármi lehet: az agár tenyésztők, a villányi vörösbor kedvelők, a hentesnél evők, az otthon kovászos kenyeret sütők, stb...közössége. A "mi tudjuk, hogy miért jó és

fontos ez, a többiek tudatlanok..." érzésének nincs helye a keresztény közösségben, mert mi nem klub vagyunk.

Amint sokszor mondtuk, és tapasztaljuk is, nem azok a testvéreink, akik éppen olyanok, mint mi, akikkel annyi minden közös bennünk, hanem azok, akiket Jézus a megváltásuk és a megváltásunk által nekünk testvérnek adott. Ő pedig lehet, hogy másokat ad, mint akiket mi választanánk. Ebben az összefüggésben hangzik: legyetek testvérszeretők.

Hogyan mutatkozik ez az erény a keresztény közösségben? Talán legjobb, ha először a (jól működő) családra gondolunk. Amennyiben a családtagjaink iránt természetes módon nagyobb figyelemmel, több szeretettel vagyunk mint mások iránt, az helyénvaló. Ha valami rossz történik, mindenki a családtagjaira gondol először, vajon biztonságban vannak-e. És ez nem jelenti, hogy akkor hidegszívűek, közömbösek lennének, egyszerűen csak közelebb állnak hozzánk ők, mint mások. Nos, ilyen a testvérszeretet, amikor jelen van a keresztény közösségben. A Krisztusban testvéreid jutnak eszedbe a baj idején. Keresed őket, figyelsz rájuk. Segítesz, kifejezed a szeretet, törődésed. A korai keresztényeket a Krisztusban megtalált új élet öröme és szeretete kovácsolta egybe, családdá. Nagy szükség is volt erre abban a környezetben, ahol elutasítással találkoztak. Többen élitek ezt ezekben a hetekben, imádságos szívvel megemlékezve testvérekről, felkeresve őket, bátorítva egymást.

Ha örülni szeretnétek az életnek és szeretnétek jó napokat látni, legyetek testvérszeretők.

Legyetek könyörületesek

Ez a kifejezés még mélyebbre visz bennünket az egymás iránti törődésben, együttérzésben, szeretetben. A lényünk bensőjében felfakadó indulatról van szó. Az eredeti kifejezés mögött a "benső szervek" kifejezés áll; a Károli fordítás ezt egy helyütt "a szív dobogásával" fejezi ki, a héber kifejezés mögött pedig gyakran az anyaméh képe áll. (Vö. Ézs. 63.15) Ez Isten könyörületessége, szájalma népe iránt; ezzel tekintett Jézus a népre, akik "olyanok voltak, mint juhok pásztor nélkül." (Mt 9,36) Könyörület, amely a szív mélyéből fakad, szánakozás, amely a bensőnk mélyéből indul fel mások fájdalmával találkozva.

Nem könnyű élethelyzeteket feltételez. A szív felindulása, a benső megindulása egyfajta megrendültség, sőt, fájdalom annak, aki könyörületes. Automatikusan inkább elfordítanánk a fejünket attól az embertől, aki olyan súlyos nyomorúságba kerül, hogy megindul tőle a szívünk. A könyörületesség azonban azt jelenti, hogy odafordulunk, és a benső felindulás cselekedetté lesz. Boldog az az ember, akiben növekszik a könyörületesség készsége, mert Jézus növekszik a szívében!

Ha örülni szeretnétek az életnek és szeretnétek jó napokat látni, legyetek könyörületesek.

Legyetek alázatosak

Alázatos az, aki felnéz a másikra ("alacsony + gondolkodás" szavakból). A klasszikus görög kultúrában ez a fajta "alacsonyság", és így alázat, megvetendő volt. Hasonlóan, ma is sokan elbizonytalanodnak az "alázat" szó hallatán. Alázatoskodás, gyengeség, önmegvetés... talán ezek jutnak az eszünkbe. Nehéz az alázatot, mint pozitív krisztusi erényt megragadni.

Az alázat, mint erény, mindig meglátja a másikban azt, amiben ő különb, ami miatt a másik embert tisztelni tudja. Az alázatos ember fel tud nézni a másik emberre úgy, hogy közben nem nézi le, nem veti meg magát. Azért, mert Krisztusból nyert egészséges önfogadást. Pál írja: *"Ne gondoljátok magatokat többnek, mint amennyinek gondolnotok kell"* (Róm 12,3). Óriási ajándék és szabadság, amikor ez megszületik. Az alázatosnak éppen azért nem kell fennhéjázónak lennie, azaz magát/tekintetét mások felé emelnie, hogy lenézze őket, mert Krisztusban tudja, hogy milyen értékes, milyen ajándékai vannak. Elégedett, és ezért nem kell minden áron másokat maga mögé utasítani, maga alá lökni. Az alázat nem azt jelenti, hogy értéktelenebb, kevesebb vagy mint a másik, hanem annak a szabadsága, hogy fel mersz

nézni a másokra. Ez Jézus alázata, aki másokat felemelt - miközben ő maga alászállt. Engedte megaláztatását a gyalázásban, majd a kereszthalálban, mert mindeközben felnézett az Atyára. Ahogy Dávid a 34. zsoltárban mondja:

"Áldom az URat mindenkor, állandóan őt dicséri szám. Az ÚRral dicsekszik lelkem. Hallják ezt az alázatosak, és örülnek. Hirdessétek velem az ÚR nagyságát, magasztaljuk együtt az ő nevét! Az ÚRhoz folyamodtam, és ő meghallgatott, megmentett mindattól, amitől rettegetem. Öröme derülnek, kik rátekintenek, nem pirul az arcuk. Kiáltott az elesett, az ÚR meghallgatta, és minden bajából kiszabadította."

Amint újra és újra felnézünk a hatalmas, csodálatos, szabadító Istenre, amint megtanulunk kiáltani az elesettségben, amint átéljük, hogy segítségünkre siet, az alázat formálódik bennünk.

Ha örülni szeretnétek az életnek és szeretnétek jó napokat látni, legyetek alázatosak.

Mindezek egy közösség erényei. Mint közösség, igen korlátozottak vagyunk ennek egymás iránt való megélésében a szétszórás idején. De élnünk kell a családjunkban, élnünk kell a munkatársainkkal, mindazokkal, akikkel fizikai vagy online közösségben vagyunk. Így lehetünk áldássá...

A kulcs: mert áldást örököltünk

Ki az, aki szeretne jó napokat látni? Legyetek áldássá. Itt a recept: *"legyetek mindnyájan egyetértők, együttérzők, testvérszeretők, könyörületesek, alázatosak"* - hallottuk. Sőt: *"Ne fizessetek a gonoszért gonosszal, vagy a gyalázkodásért gyalázkodással, hanem ellenkezőleg: mondjatok áldást..."*

De ez nehéz, mondjuk. Mióta gyakorlom már, de semmi változás, semmi "jobb napok." Gyaláznak a gyerekeim, a szüleim, a testvérem, a főnököm, a beosztottam, a párom... Elfáradtam, elegendem van. Próbálok, de nekem ez nem megy. Lehet hogy neked ilyen nagy hited van, de nekem nincs. - Ilyeneket, és ehhez hasonlókat mondunk. Nem kér túl sokat Péter? Valószínű, neki nem kellett online tanítani a gyerekeit, miközben a házastársa kiborul, ő pedig képtelen a munkáját rendszeresen home office-ből végezni, és az is kérdés, hogy meddig lesz munkája... Mindeközben ott vannak a nagyszülők, akik nem értik, miért nem kellene kijárniuk, és hiányoznak a barátaim is...

"Ne fizessetek a gonoszért gonosszal, vagy a gyalázkodásért gyalázkodással, hanem ellenkezőleg: mondjatok áldást..." Hogyan?

Az Úr Jézus szavai ezek. Péter írja a gyalázatot szenvedő keresztényeknek, az a Péter, aki hallotta, amint Jézus ezt tanítja. Az a Péter, aki tudja, hogy Jézus ezt meg is élte, hiszen a kereszten az ellenségeiért imádkozott. Amikor összetörték, nem gyalázat, hanem áldás ömlött ki belőle. Az a Péter ír, aki ekkor már nem volt Jézus mellett, mert megtagadta őt. Az a Péter, aki - tagadása által - barátból ellenséggé lett. Az a Péter, akire Jézus szintén áldást mondott, bár tudta, nem fog mellette maradni, azaz elárulja őt. Az a Péter szól itt, aki maga is abból él, hogy volt valaki, aki nem fizetett neki gonosszal a gonoszért (pedig ő megtagadta, elárulta), gyalázkodással a gyalázkodásért (átkozódva árulta el). És talán éppen ezért írhatja ezt. Mert tudja, hogy lehetetlen nekünk megélni, de tudja, hogy mégis lehetséges, mert Jézus ezt tette velünk.

"Arra hívatatok el, hogy áldást örököljetek." Múlt idő: Ez a Jézus, aki Pétert is, Péter címzettjeit is, bennünket is elhívott. Éppen szelídsége, szeretete, könyörülete, együttérzése által. Ez a Jézus, aki bennünket is megáldott, hogy örüljünk az életnek és jó napokat lássunk. Hogy elégedettek lehessünk vele és benne már itt, a megpróbáltatások között, és hálával lépünk be örökségünk teljességébe, az örök életbe. Őt ünnepeljük most, házi istentiszteleten az úrvacsorai közösségben. Fogadjuk őt örömmel, amint megjelenik az otthonainkban, akár többen, akár magunk vagyunk. Kérjük, és engedjük,

hogy szelíd szeretetével látogassa meg és frissítse fel megfáradt, megkeményedett szívünket. Hogy amikor szorongattatunk, Krisztus szelídsége, Krisztus jó illata ömöljön ki belőlünk. Ámen!

(Lovas András)